

HRANA

S konzumiranjem hrane ljudje zadovoljujejo potrebo po energiji, obenem pa se hrana uporablja za konstrukcijo skupnosti in solidarnosti med ljudmi: "Celo zadovoljevanje osnovnih telesnih potreb se torej dogaja znotraj kulture, na 'kulturen' način učlovečenja" (Luthar, 2002: 246). Vsaka dobrina – in hrana je tukaj odličen primer – se uporablja za grajenje skupnosti. Roland Barthes bi rekel, da z uporabo dobrine v družbi stvari postanejo znaki, ki nosijo pomen. S prehranjevanjem dobrine (hrana) postanejo del človeškega telesa v fizičnem smislu in v kulturnem smislu, saj ljudje prebavljajo materialno substanco in se pogajajo o pomenih, ki jih nosi hrana.

Eden najbolj znanih primerov simbolnega pomena hrane je uporaba kave. Ta dobrina je pomagala začeti demokratizacijo zahodnih družb v 17. in 18. stoletju. V tem času so kavarne postale center javnega življenja v Evropi. Takrat se je ob konzumpciji kave v kavarnah konstituirala meščanska javnost. Kava je bila katalizator v vzpostavljanju javne sfere in simbol za odprto javno razpravo, v kateri je bilo argumentirano razpravljanje najvišji mehanizem človeške interakcije (Habermas, 1989). V teh zgodnjih dnevih demokracije, ko se je oblikovala javnost kot socialna kategorija in javna sfera kot domena političnega razpravljanja, so ljudje nastopili proti aristokraciji tedanje dobe brez uporabe moči – jezik je postal "orodje" za pogajanje o pomenih in interesih v javni razpravi.

Kava je bila ena prvih dobrin poleg sladkorja, kakava in čaja, ki je skupaj pripeljala kulture iz oddaljenih dežel do ljudi, ki so to dobrino konzumirali v svojih lokalnih skupnostih. Je tudi prva dobrina, ki so jo konzumirale širše množice, pojasnjujeta Goodman in Cohen (2004: 116). Še več, kava je pospešila ekonomski kozmopolitanizem, ki je še kako živ tudi dandanes, ko prav tako kot v zgodnjih dnevih pripelje v stik potrošnike in producente iz celega sveta. Ta ekonomska dimenzija kave in tudi drugih jestvin pa ima tudi pomembne politične in kulturne posledice, ki razkrijejo probleme oddaljenosti in pomembnost medkulturnega dialoga. Razdalja v kulturološkem smislu tukaj zaznamuje ignoranco potrošnika o kulturi, v kateri je kava proizvedena, in če to razdaljo potrošnik poskuša zmanjšati, mora spoznati kulturo producenta. Če potrošnik ne bo zmanjšal kulturno razdaljo, potem nikoli ne bo vedel, ali je bil delavec na plantaži, na primer v Braziliji, v delovno razmerje prisiljen zaradi revščine in načrtno vzdrževane nevednosti, s tem pa potrošnik postane del izkoriščevalskega sistema, ki ga upravlja ponudbena stran lastnikov.

Naslednja dimenzija kulturne razdalje zaznamuje politične posledice globalne trgovine. Brez poznavanja kulture produkcije in potrošnje je zelo težko razumeti vpliv

političnega in ekonomskega sistema na življenje delavcev. Odločitve lastnikov delovnih sredstev, torej plantaž in strojev, imajo skoraj vedno neposredne učinke na politiko držav producentk in s tem učinke na delavce, ki največkrat živijo v represivnih razmerah, mnogokrat globoko pod pragom revščine. Poleg tega ima produkcija neposredne učinke tudi na okolje, čigar uničevanje postaja vedno bolj pereč problem na globalni ravni. Vloga potrošnika v teh procesih je nemalokrat zamegljena, njegovo delovanje ima sicer posredne posledice za kulturo producentov, vendar so te posledice še kako močne in pereče. Če v teh procesih potrošniki ne bodo zmanjševali kulturne razdalje, potem bodo še naprej gonilna sila izkoriščevalskega sistema in neenakosti med lastniki produkcijskih sredstev in delavci, ki na plantažah delajo za borne mezde.

Slog potrošnje hrane razkriva nekatere najbolj pereče probleme naše družbe. Mnogi te probleme označujejo kot sistem "anonimne neenakosti" (Goodman & Cohen, 2004), katerega posledice so težko vidne in razberljive. Te situacije opazimo, ko sedimo v kavarnah in razpravljamo o naših malih življenjskih zgodbah, ki nam med drugim odvrtajo pozornost od posledic, ki jih povzročamo s svojimi, na prvi pogled prav nedolžnimi, praksami. Ena od taktik reševanja omenjene neenakosti je ravno zmanjševanje kulturne razdalje in medkulturni dialog bo gotovo pomagal pri doseganju tega cilja.